

Nr 253/1995

Sää 'mlää 'kķ

Addon Helssnest 24 peei v nuu 'bbmannust 1995

Riikkpeei vi riäššäm mie ldd šiött'teet:

1 lääkk

Aalmilaz šiött'töözz

1 §

Lää 'jj tmie 'rr

Tän lää 'jj täävtössän öödäsviikkäd sää 'm-meer da -vuu 'vd jie llem da pi 'rggeemvuött-vâjlažvuodid da ruökkäd da öödäsviikkäd sää 'mkulttuur.

Tän lää 'jj vuâlaž tuâimid viö kķe piijjmen älgg vuâmmšed vuöss saa 'jest:

1) saa 'mi luâd- da jee 'res jie llemvue 'jji da sää 'mkulttuur öödäsviikkamuš da jie llemvue 'jji määngpeällsäžen tuejjummuš

2) jälstempöörti da jeälstem- da tuâjjpirröözz pue 'rummuš

3) sää 'mtâäli pue 'rummuš da tööi pööžžtummuš saa 'min

4) luâdree 'ggesvuödi pi 'štti äu kķkummuš, ä 'rbvue kķpirröözz ruökkmuš da še jee 'res pirröosaa 'ššid; da

5) di še jee 'resnalla sää 'mvuu 'vd öödäsviikk-muše

2 §

Sää 'mvu 'vdd

Tän lää 'jj vuâlaž tuâimid spraavdöödât sää 'mvuu 'vd öödäsviikkäm vääras

Sää 'mvu 'vdd lij tän lää 'jj miel 'dd vu 'vdd, kää 'tt šädd

1) nuörtjest riikk raaj räjjä

2) säâ 'jest Lättjo kķe Kattajââ 'r räjjä da tön liinj räjjä, kää 'tt määnn Kattajââ 'ur viöstârpeä 'In Ruohojââ 'uri räjjä da tööi lää 'ddke 'rdempeä 'l Kuruvuei 'v räjjä da tö 'st öödäsviikkäd Mattojââ 'r viöstârpeä 'l Näņņvuön viöstârkeäčča mie ldd looggeel Keväjââ 'r vu 'vdd obnes.

3) Viöstrest liinj räjjä, kää 'tt määnn

ķe 'jmiel 'dd Näņņvuön Tsarminjaarg tá 'vvkeäcca da tö 'st Paalgässuöllja da tö 'st öödäsviikkäd Kärppä-suöllu, Varttasuöllu, Koutukinsuöllu, Lihasuöllui, Kuorpasuöllu, Pahtasalmensuöllu da Pisternjaarg nuörttpeä 'l da Naamajââ 'r tääl tá 'vpeä 'l Nje 'žžjââ 'r Siiričue 'Im Lammassuällja da veäl öödäsviikkäd Iijââ 'r Ruâvnja 'rgge da Aanar da Uccjoogg kää 'ddi köskksaž raaj täjjaCuö 'lmmvää 'r puött; da

4) tá 'vven Aanar da Uccjoogg raaj räjjä

3 §

Pörggâmvu 'vdd

Tän lää 'jj mie ldd luâdjie llemvue kķen looggât u 'ccmâddtâäll da spesialmâddtâäll da kue 'lšeellmuš, mie 'ccstummuš da puäžžtâäll di še mue 'rjuussmuš, kuöbbri noorrmuš da näkkam jee 'res oddsmöövvi luâdree 'ggesvuödi äu kķkummuš.

Tät lää kķ kuâskk še jee 'res u 'ccpörggmuužž, (mie ldd looggeel alggpohhtmuš) mii oudd tuâj pörggja da suu peârri vuâzzlaid da še tön ool veäl jee 'res oummid nu 't, štö töt va 'sttâd jeänmösän kolmm ee kķtuâjjpääi kķ. Jös pörggâmet lij sa 'mi jijjâž pri 'meâr saa 'mi pi 'rggeemvuö 'tte, vuei tet še suu 'râb pörggâmužž lääinted da veä kķted ko mäi 'd lij ööu 'dpeä 'lnn ceälkkum.

4 §

Sämmlaz

Tän lää 'jj mie ldd sâmmälâžân kiöččât oummu, kää 'tt jijjöč keäčč sâmmälöžžen, öudtössän lij, štö son jiočč lebe koon puârssin lebe ääjijjin da ääkkim hâ 't de öhtt lij mättjam vuösmäs kiöllân sää 'm kiö 'l, lebe son lij näkkam oummu kää 'rmlaç lebe son lij öödjab lää kķšiött 'töözžâst ceälkkum šöddâmvuodlâž sâmmälâž lebe näkkam oummu da suu kâ 'rmmlaç.

5 §

Tuõrjõõz vuála oummu da põrgâm

Tän lää 'jj vuälla kuulli lääinain, veä 'kkvuõdin da jee 'res tuärjõstuáimin vuáitt piássád vuázzlõzân nákkam sámmalá, koon põõõši je-älstempái 'kk lij sää 'mvuu 'vdest, da káá 't lij ekonomaalá saa 'jes da jie 'llemvue 'jjes da še ooumžen lij nákkam, što suu kánnad tuärjjad. Seámma kuáskk še sámmala pie 'lkuie 'm. Tuõrjõõz u 'vddemen vää 'ldet lokku oocci da suu pie 'llkuieim puátti, vää 'rkõsvuõtt da jee 'res jeállmõõžž.

Tän lää 'jj vuälla kuulli tuáimin vuáitt piássád vuázzlõzân še áá 'jtemes ooumaž, jõs tõõzž liá jee 'rab veä 'r.

Tän lää 'jj vuälla kuulli tuáimin ij vuei 't piássád vuázzlõzân nákkam ooumaž, koon jijjás lebe piellkuie 'm õ 'httereknasttum puátti jee 'res ko tän lää 'jjest ceálkkum põrggmest liá suu 'rab ko meá 'cctáállministeria nánneem mie 'r.

Õõudpeá 'lñn 3 §:st ceálkkum põrggmmužž (põrggâm vuáitt obbnese lebe pái pie 'kknes toi 'mmjed sää 'mvuu 'vdest) vuei 'tet tuärjjat jõs tõn lij áá 'nnem toolkven sánmla pi 'rõgeemvuõdi 'te da põrggmest liá vää 'jlažvuõd šõddát kánnteejen.

6 §

Põrggâmáá 'blek

Tän lää 'jj vuälla kuulli tuärjõõzž vuei 'tet u 'vdded:

- 1) luádláž ooumže
- 2) máäng luádláž ooumže õhtsežže; da
- 3) nákkam õhtõsse, káá 't šádd luádláž ooumuin da koon táávtõssân lij vuõsstuájjan tän lää 'jjest ceálkkum põrggmuš.

Õudlõssân tuõrjõõzž ouddmušše 1 momentist 3 sáá 'jest ceálkkum õhtõ 'sse lij tõt, što tõn tiuddvuázzlain lebe vuázzlain pá 'jjet pie 'll liá nákkam oummu, kook jijj lebe kooi piári vuázzla vuássá 'te tuärjjam tue 'jjummušše. Jee 'rab veä 'r diõtt vuei 'tet õhtõ 'sse miõttád tuõrjõõzž še tá 'l, ko tiuddvuázzlõssân liá še jee 'res oummu ko sää 'm.

7 §

Tuärjjamvuálaž õhtõõzž

Tän lää 'jj vuälla kuulli tuärjõõzž vuei 'tet u 'vdded nákkam pááiklaž da še jee 'res õhtõõzžid, kook liá privatvuámšõzžâst da kook õõudâsve 'kke tän lää 'jjest ceálkkum põrggâm- lebe kultuuraa 'ššid.

Tuärjõõzž vuei 'tet u 'vdded še nákkam siõmm-

na suu 'rbib õhttsáž háámmaid, koin liá vuázzlõžžen še jeárraz ko sää 'm lebe pááiklaž õhtõõzž. Riikk da ká 'dd vuei 'te še á 'lõged vuázzlõžžân õhttsáž háámmaid.

8 §

Máttam tuõrjõstuáim jee 'res láaa 'jji mie 'ldd

Sää 'mvuu 'vd palggsid tuärjjeet puázztááll 'lää- 'jj (161/90) mie 'ldd. Mudoi 4:st ceálkkum saa 'mid uu 'det õudlõõzžid tän lää 'jj mie 'ldd. Tõk va 'sttee puázztááll 'lää 'jjest da luádjie 'llevue 'kkláá 'jjest ceálkkum õudlõõzžid.

Tän lää 'jj mie 'ldd tuõrjõõzž jeá 't uvddu nákkam hommu, koonn vääras lij uvddum veä 'kkvuõtt, riikkiláinn lebe korktuärjjõsláinn mõnne jee 'res láaa 'jj mie 'ld.

9 §

Máttam vuõiggádvuõd

Sámá 'mvuu 'vdest jeálsteeja sámmlast lij vuõiggádvuõtt jee 'res korvvõõzžtáá tän vuu 'vd riikk jánnamin da čaa 'zzin::

1) vá 'ldded jijjâž puá 'lddemmuõrrtaarbes vääras riikk meá 'ccest viirram muõrid da ká 'kkmuõrid, leša ij seža raajjmu 'šše ántteeja muõrid;

2) vá 'ldded vie 'ltemes taarpees vääras raajjâm-, puá 'lddem-, da jee 'res kuáttáunâsmuõrid da še raajjâm- da jee 'res kuátt'taarbes vääras šáu 'rrvuõddáz da máddvájjaz ttõõig, kooig miecchallõõzž verõõgoummu meá 're;

3) raajjád puázz-, mie 'cstummuš-, da kue 'll-šee 'llemkeámpaid, kue 'llpoo 'grvid da áái 'táid taarblaž paai 'kid mie 'cchallõõzž láá 'v 'kee 'jjest;

4) raajjád sáatkaid da áardaid jee 'rab láá 'vitáá;

5) lue 'stted skoottid luõttu da čuõppád toi 'd suei 'nid, lõõstid, njoorm da vuáššid da mie- 'cchallõõzž láá 'vin še kõõccád jeákkal

6) rai 'vvjed peáld, poožn da palggsid; da

7) šee 'lled kue 'l riikk jánnmest

Meá 'cchallõõzž ve 'rõõnee 'kkin láá 'vin vuei- 'tet 1 momeent 1, 2, 4 da 7 saa 'jest ceálkkum õudlõõzžid u 'vdded jee 'rab veá rest še õhtõõzžid, koid sää 'm ko 'lle. Meá 'cchallõõzž verõõgne 'kk vuáitt u 'vdded 3 saa 'jest ceálkkum õudeltõõzž še õhtõsse, káá 't šeell kue 'l da 6 saa 'jest ceálkkum õudlõõzž páái 'koolaž palggsa.

Õõudpeá 'lñn 1 momeent 3 da 5 saa 'jest ceálkkum láá 'v vuázzž u 'vdded pái tá 'l, jõs tän raajjmuužž tuejjummuš lebe jákkal kõõccmuš lij áá 'nnem nu 'vddmen peári pi 'rõõgeemvuõd lebe luádjie 'llemvue 'kktuájai 'kee 'jjest jeárrmjjen.

2 Lääkk

Lääin da jee 'res tuõrjjõstuaim

10 §

Läinn- da veä kkvuõttõudltõõzz

Tän lää 'jj mie ldd vuei tet lään da veä kkvuõd miõttäd pue ttinalla;

1) Määddvuä 'sttemplään tääl, tön vuässadvuõd lebe lää 'ssmäädd häämm'mušše, de täl täällan kioččät še määddha 'hkkēemlākka (396/4), luādjie llemvue kklākka, puäzõtääll'lää 'jj (590/69) ja puäzõtääll'lākka oõu 'dbu sää 'mlaa 'jjid vuāddeel vuāddummu da tõi 'd ve 'rdjem tääl;

2) investointilään da veä kkvuõd

a) luādjie llemvue kkl- da jeeres u 'cpõrggmet taarblaž kiiddõs da pääd ää 'nnemvuāmstõõžž häämm vääras;

b) luādjie llemvue kkl-, da jee 'res u 'cclagan põrggmet taarblaž tuejjeem-, äitt-, aaztem- da kääzškä 'sttemraajmõõžž, 9 §:st ceälkkum raajlmi da tõi 'd kuulli mašinai da jee 'res seämmanallšem raajlmi raajmuvužž, šuu 'rummuužž da pue 'reem tuājai vääras da tuājjpirrõõzz pue 'rummušše, ä 'rbvue kklpirrõõzz ruõkkmušše da pirrõõssuejlaž investointid;

c) ääid raajjāmuuli vääras, täl ko äidd raajāt mäddtäälljānnmen ä 'nteeja määdd pirr di peäld da viistsõõ 'ji rai 'vujem da pue 'reem vääras;

d) cuõggas raajjmušše, čää '33 häämm'mušše, kuānviiggi raajjmušše da šleä 'dgetem vääras;

3) põrtlään da veä kkvuõd põõrt da tõõzz kuulli täällraajmõõžž raajmuvužž, šuu 'reem da teevmuvužž vääras di jie llempirrõõzz pue 'reem di tõi õhttvuõdāst še a 'rbvue kklpirrõõzz ruõkkām vääras;

4) äānnemkapital'lään: spēsialmäddtääll, ammatlaž kue lšee llem da 3 §:z 2 momentist ceälkkum u 'cpõrggām altteem da šuu 'reem õhttvuõdāst da suhdantei ta 'ssjem vääras; da

5) jāt'temveä kkvuõd ammatlaž kue lšee llem da 3 : 2 momentist ceälkkum u 'cpõrggām altteem da šuu 'reem diõtt šõddām paa lkid ja kõõsklaž tuājjviõkk'kuulid di põrggi jijjāz pä lkk'kuulid, miõk liä õõudkittetuõ lltuõ ljumuvužž vuāla.

Lään da veä kkvuõd u 'vddmest da uvdde-mõudltõõzzin šio't'teet tää 'rkben asetõõzzin.

Vuõiggādvuõd tän lää 'jjet ceälkkum veä kkvuõd 'te ij vuäzž āālgasmetteed.

11 §

Kue llištummuužž

Mäddtääll õõudāsviikkām fondi tie gģivui 'm vuei tet häämmād kue lāālgaid sää 'mvuu 'vd

čää '33id i 'steem vääras da tue 'jjeet še jee 'res tuāimid, mõõk kue 'skke kue lšee '33i hāiddamtuāimid.

Õõudpeä lnn 1 momentist ceälkkum tuāimast reä šš jānnampāi kkl-jie llemvue kklkrug, kää 'tt vuāitt tõi viõ kkepiijmuvužž u 'vdded meä 'challtõ 'sse, šiiil- da kue lltāäl tu 'tkeemstrooita lebe kue lšee llemkää 'ddid.

12 §

Māttam cuāggāsraajjām- da čää 'cchuõlltuāi

Riikk vuāitt, jos tõõzz lij tarbb, raajjād lebe raajted sää 'mtāalai vääras taarblaž cuāggasraajjām- da čää 'cchuõlltuājaid. Jānnampāi kkljiele llemvue kklkrug reāšš āā 'ššest.

Jānnampāi kkljiele llemvue kklkrug kādd 1 momentti mie ldd rajjum čuõkku kuddān āā 'nnmest tōn rājjā ko čuāggas lij luõvtum privat cuākkxen lebe aalmilāž čuākkxen āā 'nnem diõtt.

13 §

Sluuzbtuārjõs

Jānnampāi kkljiele llemvue kklkrug vuāitt riikk täällarvõõzzāst cuāi 'jtum tie gģin u 'vdded veä kkvuõd nākkam hāāmmaid, māāivui 'm õõudāsviiggāt da ruõkkāt sää 'mvuu 'vd kultuur-, teātt- da jee 'res sluuzbid.

3 lāākk

Läinn- da veä kkvuõttmäāi 'n

14 §

Läinnāi gģ da korkk

Lāi 'nnāi gģ lij jeānmõsān 25 ee kked. Lään korkk lij 4%.

Lään, mõõk liā uvdum raajmuvužž tuejjeem, teevmuvužž da šuu 'reem vääras di še määddvuā 'sttemplään lij koorktemmes kuõi 't vuõsmās ee 'jj āāi 'j.

Lāāinai vuõsmās vuānõs'māāus pe 'rrjet tōn mähsspeei 'v, kää 'tt kuõi 't ee 'jj kee 'jjet vuõsmāsān šādd lāāin lebe tōn vuõsmās teā gģvue 'zz kaggmest.

15 §

Lāāinai da veä kkvuõdi jānmõsmeā 'r

Lään vuei tet u 'vddet jeānmõsān 85% vuāmstõõzz hāāmmāhāā 'ddest lebe nākkam kuulin, māi 'd vuei tet priimmād.

Veä kkvuõd vuet tet u vdded jeānmõsān 60% nākkam kuulin, koid vuet tet priimmād.

Rāā jtõs ij seža kuõsk tuārjõõzzid, mõõk liā ceālkum 13 §:st.

Jõs hommu uu det veä kkvuõd di še lāāin, veäkkuvõd da lāāin õhtsažmie rrvuāžž kē ted hāām puk kuulid obbnēs,

Māddvuā sttemlāāin ij vuāžž u vdded nākkam kaaup teāggeema, mā st vuāmstõõzz luõvtõshā dd mošt debe lij jeānab ko māi d pāi kkkāā dd ā nteeja hā dd lij.

16 §

Lāāin āāsktõõzz

Lāāin āāsktõõsān ālgg lee d tāālkiddjummuš. Lāāin vuet tet seža u vdded še jee res priimmānallsem Kiddjummuužž vuāsta,

17 §

Lāāintõs da tōn kuõskki meā rrvõõzz

Lāāinna jīn, lāāinai vuānõõzzin da koork piijj- mest, māūsai mēssāi ggpõoddāst, māā njem- mest lebe riikk lāāin kōrkkuõvāsvuõd miõttmest, kapitalmeā rstes vāā nes vuāžžmõõžž õõut vuāra spravdõõttmest lebe muõoi vuā ntab āā jest da jee res lāāinnmāāinai pīrr šioõtteet tāā rkbēn asetõõzzin.

18 §

Lāāin da veä kkvuā d miõttmuš

Lāāinai da veä kkvuõdid meātt jānnam- pāi kkkjie llemvue kkkruug.

Õuddel ko jānnampāi kkkjie llemvue kkkruug reāšš lāāin lebe veä kkvuõd miõttām, vuet tet, jõs ooõžāt, hāmmad kāā dd jānnampāi kkkjie llem- ve rggõummui ceālkmuš da taarbsemest še jee res ceālkmuužžid nu t māht asetõõzzāst šioõtteet.

19 §

Rāājām jāā dtummuš da ta rkkõõzz

Mādd- da meā ctāāllministeeria vuāitt taarbsemest u vdded tān lāā jī da tōn kee jjest uvddum asetõõzz tāā rtab meā rrvõõzzid raajj- mest, mõõnn tān lāā jī mie ldd tuārjeet.

Raajjmušše miõttum veä kkvuõdi da lāāinai āānnmuužž kāā ccem da mēhssõudltõõzzi tuõttām diõtt ālgg raajjāmpāi kest āā nned raajjā- mlāā ppiāšsmest meā rruum ta rkkõõzzid: jān- nampāi kkkjie llemvue kkkruug vuāitt tuārjõõzz

u vddmen mie rreed āā nned še jee res miõl- stes taarblaž ta rkkõõzzid. Ta rkkõõzzid spravdāātt kāā dd raajjmušta rkkēeja lebe raajjāmlāā p- priāšsmest meā rruum ooumāž raajteei mahssu. Jos raajjāmlāā v jeā t taarbšukku, ta rkkõõzz vuāitt tue jjeed še kii- ne jee res āā nteeja ooumāž, koon jānnampāi kkkjie llem- vuet kkkruug preemm.

Raajjmušta rkkēeja ālgg še jee res ko 2 mo- menttist ceālkum paai kin veä kkted tān lāā jī viõ kkepiijj- mest spravdõõdeēl õudeltõõzz oocci mahssu raajjõõžžī arvõõzzid, ta rkkõõzzid da jee res tuāimmses kuulli tuājaid.

20 §

Kāāccmuš

Mādd- da meā ctāāllministeriast, mādd- da me ctāāllministeria teāttsluuzpkuvddõõzzāst da jānnampāi kkkjie llemvue kkkruugāst lij vuõī g- gādvuõtt u vdded vāā l d oommuid tuejjeed ta rkkõõzz veä kkvuõdi da lāāinai āā nnemest. Lāāin da veä kkvuõd vuāžžī ālgg cūāi jted sijjid pukid taarblaž tiill- da jee res ā šškii rjid da še jee resnalla veä kkted ta rkkõõzz tue jjem- mest.

4 lāākk

Māādd hāmm muš

21 §

Vuāstt- da serddmõõntõõllmuš

Jānnampāi kkkjie llemvue kkkruug vuāitt vuā stted tān lāā jī meā rid vāāras tāā- laid, tāālvue zzid, vuõīgēgādvuõdid da vuāssõõ- zid. Kaupphā dd ij vuāžž lee d pāi l tōn poddsāž ā nteeja hāā dd.

Jānnampāi kkkjie llemvue kkkruug vuāitt āā nned tān lāā jī meā rid še māddtāāll lāā jī (188/77), luādjie llemvue kklāā jī, puāžžtāāll- lāā jī da jānnampāi kkkjie llemvue kklāā jī (1295/78) meā rid vāāras jee res nalla ko vuõī gēgādvuõdāst hāmmad mādd- da meā c- ctāāllmāādda uvddum lākka (391/78) vuāddeēl ho mmjum māādd.

Jānnampāi kkkjie llemvue kkkruugāst lij vu- õī gēgādvuõtt vaajted vaaldšemes māādd jeārri- s vuāmštām māāddaid lebe jee res riikk verēēpõõrti vaaldšē mēāāddaid. Jõs vaajtemnallsem māādd jeā la seāmma ārvvsa, ko rrvēet rāātktõs teā gēgen.

Meācchalltõs serdd, māņņa ko jānnam- pāi kkkjie llemvue kkkruug lij tõ st esitõõzz tue jīāām, jījõs vaaldšē mē vūālaž riikk māāddast tān lāā jī meā rid taarbšē mēāāddaid jānnam-

päi kkkjie llemvue kkkruug vaaldsem vualla. Meä cchalltõõzz vaaldsem vuälaz mäaddaid vuei tet se rrded še õu ddkite jännampäi kkkjie llem-vue kkkruug vaaldsem vualla, vuõss'sâajest jealstumušše ä nteejai täali vuâddeem väaras. Jõs meä cchalltõs da jännampäi kkkjie llemvue kkkruug jä piâzz õõutmiõ lle serddemvuälaz mäaddain, älgg ä šš viikkäd rä tkkeem diõtt mädd- da meä cc-täällministeeria.

22 §

Mäadd lä nstummuš päkkcuârvvamkaaupâst

Päkkcuârvvamkaaupâst rii kke lä nstum tääll da jee res sämmälä sää mvuu vdest vuämšstem tääl l lebe tön vuei tet, huõlkâni tõs t mäi d päkkcuârvvamkaaupâst rii kke uvddum lääj 7 §:st siõtt'teet, ää nned tän lää j j meä rid di u vdded tön sämmälõ žže, kää t ää jben tön vuämšsti lebe suu pie lllkuei mmses lebe suännai lebe kuäba-ne suännai preeddanviõr 2 läaggast ceälkkum rue te lebe peämpärnna lebe näkkam oummu pie lllkueimma, hä t de tät ij tiudõe tän lää j j 5 §:st meä rruum õudltõõzzid. Lä nstum tääl ää nmest vuei tet ä nteejai saa ji j äkktoõlläd tön, mäi d päkkcuârvvamkaaupin kaupsem täälai rii kke lä nstemmest uvddum lää j j 7 §:z 4 momenttist lij mie rruum. Lä nstum tääl vuei tet u vdded še õhtse žže kuähtsa lebe mänggsa tän ceäkksest ceälkkum oomže.

23 §

Äälgasmetteemkeälld

Tän lää j j mie ldd riikk vuä sttem kiiddäs vuämštõõzz ij vuäžž äälgasmetteed äälgasvä lddemlää j j 4 läagg 24 §:z mie ldd õõudbu vuämšteeja lebe suu vuäžžamoummu vie ljest, mõõnn tääll ij leäkku panttvuõiggädvuõd mie ldd lebe jee resnalla välddam ooläs.

5 lääkk

Mäadd kaupšummuš

24 §

Mäaddkaupšemtudim

Õõu dpeä lnn 4 §:st ceälkkum sämmälõ žže vuei tet u vdded vuõss'sâä j est jealstem väaras taarbsem toont se sttuõ lljeeja jeänmõsân 5 hehtaar tääll. Tõn ij vuäžž jee rab siõgg veä rtää u vdded jee res päikka ko jeä rmaäpaai ki

oolgpeälla. Jee rab veä rest vuei tet seza u vdded mõnne ve rdd šuu rab õõu dpeä lnn ceälkkum täällad.

Sää m ääjab vuämšstamma tallu vuei tet u vdded lää ssmääd, vuässõõzz da vuõiggädvuõdid, jõs lij vuei nmest, štõ tõk liä taarblaž luädjie llemvue j j ha rjttummušše, leša ij jeänab ko mäi d puäžžtääll lää j j est da luädjie llemvue kklää j j est siõtt'teet. Sämmälõ žže da 6 §:st ceälkkum pörngmid vuei tet uccpörngmužž väaras u vdded še määd.

Õõu dpeä lnn l momenttist ceälkkum tääl ij vuäžž u vdded kuähtsa lebe mänggsa õ htseže. Tõn vuäžž u vdded seza pie lllkuei mid.

Tääl väaras vuei tet vuâddeed juäkklää j j est (604/51) ceälkkum ää nmemvuõiggädvuõtt jue k k päikka nuu bb tääl se st (tl. vuõiggädvuõtt šee lled kue l, jää tted õõõd, vä ldded äää '33).

25 §

Mättam vöi ggädvuõd ääcca

Tääl da lää sšjännam vuõiggädvuõdâst tä l ko tõt vuâddeet riikk meä ccjännma, lij viõggâst tõt, mäi d lää j j est (meä rroõõzz kõskkraajâst äää žžest da ää '33i juäggast) 5 §:z da 9 §:z 2 momenttist siõtt'teet. Kuä ss vuâddeet mängg täällad lebe lää sšjännmed seämma poodd, tõõi väaras vuei tet rätkkad siõttlõs õhtsaž äää ccpäi k k. Vuâddan õhtsaž vuässõõzzi meä rreema liä täälai da lää ssmäädai manttaal. Vuõi ggädvuõtt jeä t seza kuõ škkpäikka u vddu.

26 §

Mäadd äänmuš jee res meä rid

Jõs hommum vuämštõõzz jeä t taarbšukku tän lää j j meä rid, vuei tet tõt ää nned luä d j j e llemvue kklää j j, jännampäi kkkjie llemvue kklää j j lebe puäžžtääll lää j j meä rid lebe ää nned tön jee res meä rid jä kktõõlee l tön mäi d vuõiggädvuõdâst luõvted riikk mäddvuämštõõzz da puätipu hti vuõiggädvuõdid lij lää j j est (687/78) meä rruum.

27 §

Mäadd ää nneemplaän

Jännampäi kkkjie llemvue kkkruug älgg tuejjeed jijjäs-i mäaddää nneemplaän ho mmjummu lebe jee res nalla hommum mäaddast, pe ce tä l jõs kõõõemest lij päi õõut lebe mättam 24 §:st ceälkkum tääl lebe jee res vuu vd vuâddemmet lebe 25 §:st ceälkkum vuämštõõzzâst.

Tä 1 ko vuämšstõõz ää 'net jee 'res ko tän lää 'jj meä 'ri väaras ijka jännampäi 'kkjie 'llemvue 'kkkrugâst leäku, tön mie 'ldd mäht lij jee 'rben šitõtt'uuum, vuõiggâdvuõtt riikk mäddvuämšstõõz luõvted, älgg tät vue 'ss tän ää 'ššest se 'rded mädd- da meä 'cctäällministeeria 'kiõttõõlâm diõtt.

Plaan siiskâst, raajjmest da mõõntõõlmin, mäi 'd tön õõutvuõõdast älgg jä 'kkted tön mäid tää 'rkben meä 'rreet asetõõzzâst.

28 §

Mädd ooccmuš

Mäadd oozzât jännampäi 'kkjie 'llemvue 'kkkrugâst kii 'rjin. Ooccmõõzzâst älgg ceäkkumuš hâmmad kää 'dd jännampäi 'kkjie 'llemver 'gõoummust da taarbsemest še saa 'mi sijddsâbbar ceäkkumuš.

29 §

Kauppriâššmõš

Jännampäi 'kkjie 'llemvue 'kkkrug reäšš tääl, pääi 'k lebe jee 'res õudltõõz kaupsemest ooccdi di mahss- da jee 'res luovtemmäänain.

Tääl, vuu 'vd lebe jee 'res õudltõõz kauphâ 'dden meä 'rreet ää 'nnem' meä 'r mie 'ldd šõddi â 'ntteeja hä 'dd.

30 §

Kaupphâ 'dd vä 'sttmâhssemäi 'gõ da korkk

Tääl lebe lää 'sspäai 'k kaupphâ 'dd vä 'sttmâhssemäi 'gõ lij jeänmõsân 25 ee 'kked da jue 'kkksaž korkk lij 4%. Kaupphâ 'dd lij koorkte 'mes kuõ 'htt ee 'jj ääi 'j tön rää 'jest ko kauppke 'rjj lij vuälläke'e 'rjtum. Kaupphâ 'dd vuänõõzzi pe 'rrjumuš alteškue 'õet tön mä 'hssempeei 'v, mii vuõssmõsân šâdd kuõi 't ee 'jje kee 'jjest kauppke'e 'rj vuälläke'e 'rjtemmest. Tõõi õõudpeälñn 24 §:st ceäkkum jee 'res vuu 'vdi da vuässõõzi peä 'lest mä 'hssemäi 'gõ lij jeänmõsân 10 ee 'kked da ekksaž korkk lij 8%.

Tõt vue 'ss tääl lebe lää 'ssvuu 'vd kauphâ 'ddest, kää 't i 'llä uvddum mie 'rrummu mähsemmäänainvui 'm veä 'lõgen, älgg mä 'hssed kauppke'e 'rj vuälläke'e 'rjtemmen lebe mie 'rri-äi 'jest. Mie 'rriäi 'gõ ij vuäžž lee 'd vitt ee 'ed kõõkkâb kaauptuejjeem-peei 'vest looggeel. Tä 1 ko kauphâ 'dd vue 'zz jeä 't mahssu kauppke'e 'rj vuälläkii 'rjtemmen, älgg tõ 'st mä 'hssed ekksaž koork 8%. Tãn kaupphâ 'dd vue 'zz vuõsmâš

vuänõõz da koork pe 'rjet tön mä 'hssempeei 'v, mii vuõssmõsân šâdd koolm mänpäai kee 'jjest kauppke'e 'rj vuälläke'e 'rjtemmest.

Kaupphõõ 'ddi pe 'rjtemmest, mäausai mä- 'jemmest da korkkluõvsvuõd miõttmest tä 'rkben meä 'rreet asetõõzzin,

31 §

Mäaddmett' teemtuäi 'mtõõz

Jännampäi 'kkjie 'llemvue 'kkkrug mäadd- metteeminsinõõr lebe suu meä 'rõõzzâst mäadd- metteemteknikko vuäitt spraavdõõttâd juäkklää 'jj mie 'ldd siõtt'uuum mäddmetteemtuäi 'mtõõz, mii koolm tän lää 'jj viõ 'kkepiiijmušše. Jännampäi 'kkjie 'llemvue 'kkkrug vuäitt še ra 'ddjed tän lää 'jj mie 'ldd šõddi mäaddmetteemtuäimtõõzzi â 'lõge piijmest.

Riikk mähss mäaddmetteemtuäimtõõzzi tuäim- tõsmäausaid, mõõkk šâ 'dde tän lää 'jj viõ 'kke pi- jâm kee 'jjest.

32 §

Kaupšummuš

Kauppkii 'rji raajjmest da vuälläkii 'rjtemmest da oodd hâä 'dd meä 'rremest õvdõõttmuužž diõtt lebe vuämšstõõz ää 'rvest šõddâm jõnn mut- tâz diõtt meä 'rree asetõõzzin.

Ko riikk luõvât täälaid lebe lää 'ssvuu 'vdit lebe vuässõõzzid õhttsaž jännmid lebe vuõiggâdvuõdid jee 'reabnallšem vuõiggâdvuõdid tän lää 'jj mie 'ldd, tä 1 jeä 't jeäkkükku tön, mäi 'd mäddviõr 1 läägg 2 §:st meä 'rreet luõvtempõmmäi vuõiggân tuõõšte 'mmest. Luõvtempõmmjest älgg çuežžad, štõ vuäddan tääl lebe jännampäai 'k vuäžžmušše lij tät lää 'kk. Ko oozzât lää 'jjcuärvmuuzž tõi 'd tän lää 'jjest ceäkkum vuäžžmuuzžid, mäi 'nn riikk lij tääl lebe jännam luõvteejen, ij leäku tarbb çuäi 'jted çioõlgtõs õõu 'dbu vuämšteeja vuämštõsvuõi 'ggâdvuõdâst. Tä 1 ko lää 'jjcuärvmuuzž oozzât näkkam vuämšstõõz vuäžžmušše, kää 't lij õhttuum ju 'n äârri tallu tön manttaal kaaggee 1 lebe mie 'rvoudda nu 't štõ tön vää 'ldet lokku tön manttaal meä 'rremmen, älggpuädlaž vuäžžampõmmjen heivvai veergla ççänja vuõig- gântuõõdšstum kopia çioõlgtõõzzâst, käätt se 'st tuõ 'llai manttaalreknâ 'stõõz.

33 §

Pantvuõiggâdvuõtt

Tääl lebe jännampäi 'kk lij panttân kaupphâ 'dd, tön koork da pe 'rjemkuuli

mä hssmest kaupraajjämpeei vest la skkeem õuddvuõi ggädvuõdin. Hää dd korkines vuäzzat jee rab riässhämtää tääläst lebe jännampäai kest äälgasväl ldded huälkäni tõ st, mõõn kuu kkk tõk liä leämmaš mäü skänai, tõn po reääd mie ldd nu t mä htt meä rreet piidi da määusai pe rjremmest uvddum lää jjest (367/61).

Mäi d l momenttist kaupphäa ddest šiõttteet, kuäskk seämmanalla tõn hää dd, mii lij tallu lebe lää ssvoudda uvddum vuässõõzzäst õhttsaž jännma meä rruum, da tõn koorck. Hää ddest koorckines lij seža seämma õu ddvuõiggädvuõtt ko mäi d lij šiõtttuum õlmmvuõi ggädvuõdlaž määusaid, mõõkk mä nne täälain, da tõt vuäzzat pe rjret tõ st, kii pe rjrem poodda lij tääl lebe lää ssvuu vd vuämšseei.

Kuul korkines vuäzzat jee rab riässhämtää tääläst lebe jännampäai kest äälgasväl ldded huälkäni tõ st, mõõnn kuu kkk tõk liä leämmaš mäü skänai, tõn po reääd mie ldd mä htt meä rreet piidi da määusai pe rjremmest uvddum lää jjest. Tõid vuäzz pe rjret tõ st, kii pe rjrem poodd lij tääl lebe jlää ssvuu vs vuämšstei.

Pantvuõiggädvuõdäst kiddjemrekistra tuejjeem i lmmtõõzzin šiõttteet tää rkkben laa jjin.

34 §

Tääl kuõskki ooccmuuzž

Jõs riikk lij tän läkka vuäddeaja lää jjuärvamlebe kiddjemää ssest ooccejn, ä škki rjid vuäzzat vuõltheed pää št mie ldd suudämstoulla, suudämkkää dd su vddja lebe suudämstuu l kanslia

35 §

Čuäggasraajjäm- da čää 'chuoõlluai

Jõs riikk lij raajjäm lebe raajtam tän lää jjuäl- la kuuli täälai väaras čuäggas- da čää 'z- huõlluajaid, kuulin pe rjret tääl vuämšsteejast tõt mie rr, mäi nn tääl ä rvv (ko tõt ää net jijjáz meä rre) sätt lee d päjnam tuajai kee jjest, jäänmõsän seža 10 proseent tallu šõddäm kuuli meä rest. Meä rr, mii pe rjret, vä sttmä hss- emäi žž lij 10 e kked da tõn ekksaž korkk nellj proseent. Pe rjremmest meä rrad jännampäi kkkjie llemvue kkkruug.

Pe rjrummušše da mä hsem hiälpuummušše, luõvasceäkkmužže da še jee res aa ššid lij ää nteei vue zzin viõggäst, mii kaupphõõ ddi pirr šiõttteet.

6 lääkk

Täälai rää 'jtõõzz

36 §

Rää 'jtõõzz

Vuõiggädvuõtt tuai mm, mäi nn jännampäi kkkjie llemvue kkkruug lää vtää luõvtet tän läkka vuäddeäl vuäddeum tääl lebe vu vdd lebe tõn vue ss, lij kuddtemes. Jännampäi kkkjie llemvue kkkruug älgg miõttäd lää vv tä l, ko vuäzzjen lij Aanar kää ddest jeälsteaja tiudd- välldsaž sämmäläž, kää tt ij vuämašt tän lää jjuualla kuulli tääl, lebe ko vuäzzjen le čči nõkkam ooumaž, kää tt ä rbbjeeč luõvteeja. Keäzz-ne jeär- rsa lää v sätt miõttäd päi tä l, ko tõõzz liä aabäs pue r veä r.

Õõudpeä Inn l momenttist šiõtttuum rää jju- tõõzz liä viõggäst 20 ee kked tõn peei vest, ko tääläst lebe lää ssvuu vdest rajjum kauppk rjj lij vuälakii rjtum. Tääl vuäzz kiddjed, rää jtõõzzi cõõgkanai, jee res vuõiggädvuõd ko vu rrvuõigg- ädvuõd tuäkkõssän ja pa ntjed vie lj mä hsem tuäkkõssän da äälgasmetteed di kaupsed päkkčuärvamkaupin. Jännampäi kkkjie llem- vue kkkruug vuäitt, kuä ss tõõzz liä aabäs pue r veä r, lueštted luõväs tääl lebe tõn vue zz tän ceäk- ksest šiõtttuum rää jjuõõzin.

Jännampäi kkkjie llemvue kkkruug vuäitt lä htted õu ddlest tän paragraafist riõšsum lää v da tõn luõvasceäkkmuuzž kuõskki riõššma mäain, štõ tän lää jjuualla kuulli läinn lebe kaupphä ddvuäzzam älgg obbnes lebe pie kkknes mä hssed vä št koorckines. Jõs tääl väaras lij miõ- tum tän lää jjuualla kuulli veä kkvuõtt ij-ka tõn miõttmest leäkku mõõnnäm 10 ee kked, de riõššma sätt še lä htted mäain štõ ceäkkum veä kkvuõtt lebe tõn vue ss älgg tä llii mä hssed vä št rii kke.

37 §

Jee rab lää 'ssmäin

Tä l ko tän läkka vuäddeäl määd, lään lebe raajjämveä kkvuõd vuäzzam ooumaž lebe tõt, keäzz suu tääl lebe tõn vue zz vuämštõs- lebe vaaldšemvuõiggädvuõtt lij serddjõõvväm lebe, jõs sij liä jäänbõs, ij-ka õhttkaan see st leäkku koolm ee jju se st põõššinalla jeälstam tän tääläst, jännampäi kkkjie llem-vue kkkruug vuäitt meä r- reed tä l štõ tääl lebe vuu vd kuõskki riikk vuäzzmuš, riikkläinn lebe veä kkvuõtt älgg mä hssed määusat. Jõs veä kkvuõd miõttmest lij

mõõnnâm 10 ee kked, veä kkvuõd jeä t vuõittu meä 'reed mä hssed mäåusat.

Kaupp- da veä lggkii rjida veä kkvuõdi miõtt- muužž kuõskki riäššmid älgg vä ldded mäinn nu t ko l momeent šiõtt tõõzzin lij ceälkkum. Kaupp- da veä lggkii rjid vuet tet vä ldded mie ldd (vuäžžam luõvasceälkkem di kaup- da läinn- mäainain moštebe suäppum säkkkoorki meä 'reem vaa rin) še jee 'res mäainaid, mõök kue skke tääl lebe vuu 'vd äännmuužž, vuäžžmuužž pe rjjem staanmuužž, lääin äänn- muužž di taarblõššân kiõccum jee 'reab mäainaid.

7 lääkk

Vuäžžmuužži pe 'rrjummuš

38 §

Kaupphõõ 'ddivuäžžmuužži da lääinai luõvasce- älkkmuš

Jännampäi kkkjie llemvue kkkruug vuäitt 36 da 37 §:st šiõtt 'tjummu lää 'ssen asetõõzzäst tää 'rkben šiõtt 'tummu vuäddõõzivuõi 'm meä 'reed tän lää 'jj vuälaz riikk kaupphä 'ddvuäžžmuužž da riikk- klääin mä hssed mäåust pie kknnes lebe obbnnes õhttân lebe mänggen pie kkest, jõs veälglaz lij riikkâst määd vua 'stmen lebe lääin oocmen ouddam vääžnai sõõ 'jin puäst lebe mudoi mõõn- tõõllâm ploottai nalla, luõvtâm tääl pie kknnes lebe obbnnes lebe i llä jä kktõõllâm 61 §:st ceälkkum plaan lebe jõs tääl lij jouddam kaaupšed äälgasvä lddemtuäimin. Jännampäi kkkjie llem- vue kkkruug vuäitt asetõõzzin tää 'rkben šiõtt 'teem vuäddõõzivuõi 'm meä 'reed kaup- hä 'ddvuäžžmuužž da lääin tä 'si vä 'st mähssem- nalla še tä l ko veälglaz i llä jä kktõõllâm kauppa- da veä lggkerjja pijjum jee 'res mäainaid.

Pe rjjemnallšem l momenttist ceälkkum riikk kaupphä 'ddvuäžžmuužžid da riikkklääinaid vuäžž pe rjjed jännampäi kkkjie llemvue kkkruug läägg- laz riäššmid vuäddeel äälgasmetteel tõn po 'reädin ko mii lij piidi da mäåusai pe rjjemmest äälgasmetteel uvddum lää 'jjest šiõtt 'tuum. Tän lää 'jjest ceälkkum riikk kaupphä 'ddvuäžžmuužži da riikkklääinai mäåus kooi mähssempei 'vv lij mõõnnâm, vuäžž pe rjjed ceälkkum po 'reädin jee 'rab riõššämtää.

Jännampäi kkkjie llemvue kkkruug vuäitt u 'vdded õuddlest teäd tõ 'st, šäddtvu tuäim kee 'jjest riikkklääi 'n lebe kaupphä 'ddmõhss- muužž luõvasceälkkmuš lebe veä kkvuõd vä 'stt pe 'rrjummuš.

39 §

Veä kkvuõdi vä 'sttpe 'rrjummuš

Tän läkka vuäddeel uvddum veä kkvuõd vuet tet pe 'rjet obbnnes lebe pie kknnes vä 'st rii kke, jõs:

1) veä kkvuõd lij miõttum puä 'st vuädd- oozivuõi 'm;

2) veä kkvuõd vuäžžij lij ouddam vääžnai sõõ 'jin puäst teädaid, mõök liä vaikkam veä kkvuõd miõttmušše lebe mähsmušše lebe mudoi lij leämmaš ploottai;

3) veä kkvuõd vuäžžij lij juõkkum tääl viid ee 'jj se 'st veä kkvuõd vuäžžimest;

4) veä kkvuõd vuäžžij lij viält 'temes veä 'rtää loopptâm tuejjummužž, mõõn vääras lij vuäžžam tuärjõõzz lebe uu 'ccääm tõn viid ee 'jj se 'st veä kkvuõd mäaimõs lebe, jõs veä kkvuõd i llä mahssum obbnnes, mäaimõõzzân kaggum teä 'ggvue 'zz mä hssmest;

5) veä kkvuõd vuäžžij lij kaaupšam tuärjummu vuämšstõõzz viid ee 'jj se 'st veä kkvuõd, lebe jõs veä kkvuõd i llä mahssum obbnnes, mäaimõõzzân kaggum mähsvue 'zz mä hssmest;

6) veä kkvuõd vuäžžij i llä jä kktõõllam veä kkvuõdtriäššâm jee 'res mäainaid.

Jälstempõõrt vääras miõttum veä kkvuõd vuet tet veäl še tä l pe 'rjed vä 'stt, jõs tuärjummu põrttâst jiočč veä kkvuõd vuäžžij lebe suu vuõiggädvuõd vuämšsteejes ij leäkku jeälstam uu 'ccmõsân 10 ee kked veä kkvuõd miõttâm.

Veä kkvuõd ij vuäžž mie 'reed vä 'sttpe 'rjed teänab mäñña tõst ko 10 ee kked lij mõõnnâ' veä kkvuõd miõttmest. Pe 'rjemnallšem veä kkvuõd vuäžž vä ldded tõn täälâst, mõõnn vääras tõt lij miõttum, seämma õuddvuõiggädvuõdlin ko tääl- lin mõõnni õlmmvuõiggädvuõdiaz mäåusain šiõtt 'teet. Pe 'rjummuž vuäžž tuejjeed piidi äälgasväl lddmest meärruum po 'reäadin.

40 §

Luõvasceälkkmuš- da mäññnemkoork

Mahssu meä 'ruum veä kkvuõdi, kaup- hä 'ddvuäžžmuužži da lääinai luõvoscea lkkem- koorkâst da mäññnamma mähsvue 'zzid mähs- sem koorkâst da tõõi pe 'rjemmest šiõtt 'teet asetõõzzin.

41 §

Kaupphä 'ddvuäžžmuužži da lääinai koorki ta 'rkkmumuš

Tääl, lää 'ssvuu 'vd lebe vuässõõzz kaupphä 'dd da lääinai ekksaz koork vuet tet ta 'rkkeed

ääjmõsân kuudâd lâinnee j̄j aalgâst looggeel jeân-mõsân kuõi htt proseent m̄n̄ga lâäin vä lddemest aalmilaž korkktää 'zzest šõddâm muttsid va 'steel.

8 lããkk

Saa 'mi aa 'šši hãi 'ddmuš

42 §

Sijdsãábbar

Njauddâm da Njällem-Kevãjãâu 'r siidãst äã 'net sijdsãábbar õõut vuãra ka Indaree j̄jest. Lãã 'ssen vuei 'tet äã 'nnet pã 'ilmeãr'saž sijdsãábbriid nu 't mãhtt j̄iõõõ sijdsãábbar riãšš lebe sãã 'msuãvtõs lebe õuddooumaž vuãinn, štõ tõõzz lij tarbb lebe, jos uu 'ccmõsân 10 j iidãst jeãlsteēja j̄iõnstemvuõiggãdvuõttne k̄kẽd tõn tãtta i 'lmetmes äã šš kiõttõõllãm vããras.

Sijdsãábbra kãõõemest šitõ'teet tãã 'rkben asetõõzzin,

43 §

Vuãssõõttãmvuõiggãdvuõtt da riãššõmvã 'ldd

Sijdsãábbrest vuãžžã aa 'ššin riõššãd sãbbra noorrõõttãn vuõrãsoummu, kook põõššinalla jeãlste siidãst da sij pie 'lkuvei 'm. Jõs sãbbrest kiõttõõllãm vuãlãž ä 'šš kuãsk jee 'res oummu õudeltõõzzid da vuõiggãdvuõõid, lij su 'st tãn äã 'šš peã 'lset vuõiggãdvuõtt vuãssõõttãd sãbbra da vä ldded saakkvuãr.

Sijdsãábbar lij riãššãmvããldlažtã '1, ko pãã 'kã ä 'lñn liã 15 tiuddeksa sãmmã lebe sij pie 'lkuveim, kook jeãlste põõšši nalla siidãst.

44 §

Sijdsãábbrest kiõttõõllãm äã 'šš

Sijdsãábbrest kiõttõõllãt:

1) esitõõzz da ceãlkkmuužž saa 'mi jie 'llemvue j̄jid da jeãllmõõžžid kuõski kookkaskue 'ddi lebe vuãdjuurdlãž aa 'ššin;

2) sãã 'msuãvtõõzz vuãzzlai da vãã 'rvuãzzlai va 'ljummuš; da

3) vaall 'lu 'vddkãã 'dd va 'ljummuš saa 'mi õhttsãž õu 'ddoummu vaali diõtt

Sijdsãábbar vuãitt u 'vdded l momentti l sãã 'jest ceãlkkum aa 'ššid še sãã 'msuãvtõõ ššẽ kiõttõõllãm vããras.

Sijdsãábbar vuei 'tte noorrõõttãd še õhttsãž sãbbra sããrnõõttãd da riãssãd l momenttist ceãlkkum kuhttu siid õhttsãž aa 'ššin.

Vaall 'lu 'vddkãã 'dd ãlgg va 'ljeed uu 'ccmõsân kutt mããnpããi õu 'ddel ko õuddoummu oodd tuãimppããi ãlgg.

45 §

Sããmsuãvtõõzz

Sijdsãábbrest kiõttõõllãm aa 'šši valmštõõllmest da sijdsãábbri riãššmi viõ k̄kẽ piijjmet ä 'nne huõl Njauddãm da Njã 'llem-Kevãjãâu 'r sijdi sãã 'msuãvtõõzz. Sãã 'msuãvtõõzzi tuãjjan lij u 'vdded celkkmuužžid ve 'rggoummuid 44 š:z l momeent l sãã 'jest ceãlkkum aa 'ššin tã '1, ko äã 'ššest lij kiirãs jeã 't-ka sijdsãábbar vuõittu kãõõad äã 'šš kiõttõõllãd. Sããmsuãvtõõzz vuei 'tte lãã 'ssen u 'vdded ceãlkkmuužžid:

1) puãžž-, meã 'ccstem- da kue 'llkeãmp-ooocmuužžin;

2) mããddvuãžžãnoocmuužžin;

3) sãã 'mtããlai luõvtemlãã 'vin;

4) sãã 'mvuu 'vd äã 'nnmest; da

5) jee 'res seãmmãnãllšem aa 'ššin, mõõk tã 'lsi kuãskẽ saa 'mid.

Kuhttẽ sãã 'msuãvtõõsse va 'ljeet koolm ka 'lndaree j̄j äãjas nellj vuãzzla da vuãzzlaid kuõi htt vãã 'rvuãzzla. Vuãzzla da vãã 'rvuãzzla ä 'lggã lee 'd 43 š:st vuõsmãs ciãlkãst ceãlkkum oummu. Kuhttu sãã 'msuã saaggjãã 'dteejen lij saa 'mi õuddooumaž.

Sãã 'msuãvtõõzz vuei 'tte noorrõõttãd še õhttsãž norrõ 'sse, ko 'st kiõttõõllãm saa 'mi õhttsãž aa 'ššid.

Sãã 'msuãvtõõs lij riãššãmvããldlaž tã '1, ko pããi k̄ ä 'lñn liã saaggjãã 'dteei lãã 'ssen kuõi htt vuãzzla lebe vãã 'rvuãzzla.

46 §

Õuddooumaž

Saa 'mi õhttsãž aa 'ššid hãi 'ddad da saa 'mi õudl-tõõzzid kãã 'cced vuei 'tet va 'ljeed saa 'mi õu 'ddooumaž, koonn tuãimppãã j̄j lij seãmma ku k̄kẽ ko sãã 'msuãvtõõzz

vuãzzlain. Sãã 'msuãvtõõzzi õhttsãž sãã 'bbar va 'ljad saa 'mi õuddooumžẽ vãã 'roummu, kãã 'tt hãi 'dd õuddooummu tuãjãid tã '1 ko õuddooumaž ij vuei 't lebe son lij cõglvãž. Õuddooummu tuãjãin šitõ'teet tãã 'rkben asetõõzzin.

Õuddooumaž da suu vãã 'rououmaž ãlgg lee 'd 4 š:st ceãlkkumãllšem ououmaž, jeãlsted sãã 'mvuu 'vdest, siõltteed sãã 'mkiõl da kãã 'tt lij tãn tuõjju põ 'stti.

47 §

Vaall'lu 'vddkää 'dd

Kuhttuž sijddsáábbar va lljad 3 vuázla jijjáz siijd vaall'lu 'vddkääda da sijjid jue k'kežže jijjáz vää 'roummu õuddoummuvaal tuáimtem vääras. Vaall'lu 'vddkää 'dd vuázlõžen da vuázlai vää 'rooumžen vuei tet va lljeed pái tøn siidast põõssi nalla jealsteeja da tuõjju tuõttám ooumaž. Vaall'lu 'vddkää 'dd norrâ tte õõutsájja va lljeed kõskstез vaall'lu 'vddkää 'dd saaggjáá 'dteei da vää 'rrsaaggjáá 'dteei, vaall'lu 'vddkää 'dd vuei tte tuáimnad še juákkõssân, mõõkk liá riõssâm-vääldla koolmin vuázlain.

Vaall'lu 'vddkää 'dd tuájain šiõtt'teet tää 'rkben asetõõzzin.

48 §

Õuddooumažvaal

Saa 'mi õuddooumaž va lljeet ee 'vdken pijjum oummuin vaalin, ko 'st já k'ktet jeänbõsvaallnäá 1. Ee 'vdken pijjimst da vaal tuáimtemst šiõtt'teet tää 'rkben asetõõzzin.

Vaalin liá jionstemvuiõggádvuõdla Aanar kää 'ddest jealsteeja tiuddvääldla sää 'm da sij pie llekuei mez. Jiõggkii 'rteeja, sie 'brká 'dd da sää 'm parlamentt ál 'gg taarbsemst u 'vded taarblaž teádaid vaall'loogtõõzz tuejjemeem vääras. Juõ k'kkast Aanar kää 'ddest jealsteeja sammlast da suu pie 'llekuei 'mmstes lij vuõiggádvuõtt ta 'rkkeed vaall'laággõõzz.

Õuddááumažvaalást šádd va lljummu tõt ooumaž, kää 'tt lij jeänmõs vuázžam jionid kuhtu siid jionid õ 'hte la 'škeel. Jõs jionid leá 't vuázžum seámma jiännai ä 'š ra 'tkkeet seámma jionmie 't vuázžam oummuí kõõsk vue 'rbin. Vaall'lu 'vddkää 'dd nâänasm tá 'lsi vaali máŋŋa áá 'nnem sábbrest vaall vaalpä 'rddkeē 'rjid vuáddeel vaall puátti..

49 §

Vaall'lu 'vddkää 'dd riáššmest veinnmuš

Vaall'lu 'vkkää 'dd riõššma vuáitt 48 §:n 2 momentist ceálkkum ooumaž ooccád muttáz vuáddeel tõõzz, štõ riáššám neeu 'rad suu vuõiggádvuõdáz lebe tõt lij šõddám

puást po 'readin lebe tõt lij muõoi láá 'jj vuástta. Veimmuš álgg raajjád keerjlaž nalla Sää 'mjännam läänvuõiggádvuõi tte 30 peei 'v keē 'jjest tõ 'st, ko vaal puád lij uvddum õimmsa. Muttáz ooccmest já k'ktõõlat muõoi, mái 'd muttázoooccmest vaaldšemaá ššin uvddum láá 'jjest (154/50) lij šiõtt'tuum.

50 §

Riõššmest teádtummuš da tiáttanvuázžmuš

Sámmla kiõõčât vuázžam sijddsáábbar lebe saa 'msuávtõõzz riáššmest lebe vaal šõddmest teádt tá 'l ko riáššám lebe vaallšõddmuužž kuõskki pá 'rddkeē 'rjj táávtõs lij pijjum vuei 'nmemnalla Aanar kää 'dd i 'mmtõstau 'lle lebe saa 'mi õuddoummu konttra, Riáššmuužž da vaali puátti vuei tet láá 'ssen veäl u 'vded álmmsa še pái k'kkää 'ddest aalmilaž keázaa 'test, jõs sijddsáábbar nu 't reášš. Kuáss riáššám kuáskk pái õõut sámmla, tiáttanvuázžmuš lij šõddám tá 'l, ko riáššám lij uvddum tán ooumže tuõdõtõõlaž nalla.

51 §

Riáššám kuddtemesvuõtt

Saa 'mi sijddsáábbar ja sää 'msuávtõõzz riáššma vuázž sää 'mvuu 'vdest jealsteei tiuddeksaž sámmlaž lebe suu bie 'llekuei 'mm lebe sää 'msuavõõzz vuázlaž raukkád muttáz Sää 'mjännam läänvuõiggádvuõdást, jõs riáššám lij šõddám puást po 'readin lebe jee 'resnalla lij láá k'ked vuástta. Seámm vuõí 'ggádvuõtt lij tõ 'st, keän vuõí ggádvuõd riáššam neeu 'rat.

Muttáz ij seža vuázž raukkád nákkam riáššma, koot se 'st tuõ 'lhai ceálkkmuužž ve 'rõõnekka, jõs ceálkkmuš ij õõõn ve 'rõõnee k'k.

Muttáz álgg raukkád 30 peei 'v se 'st tõ 'st ko riáššmest lij teádtum. Muõoi muttáz raukkmest jákkted tøn máid lij šiõtt'tuum láá 'jjest, mii kuáskk muttáz raukkám vaaldšemaá ššin (154/50).

9 láákk

Jeá 'resnallšem meá 'rrõõzz

52 §

Peäld rai 'vujummuš

Peäldrai 'vujummuužž mie 'ráiggsaž ráá 'jtummust uvddum láá k'k (1381/91) ij kuõsk nákkam rai 'vujummuužž, mõõnn vääras lij miõttum läinn lebe veá k'k'vuõtt tán lákka vuáddeel lebe koon vuá'ddan lij tán láá 'jj 9 §:z 1 momentti 6 sájja vuáddeel uvddum láá 'pp.

53 §

Puázžskääd

Tán láá 'jjest ceálkkum tääl lebe vuu 'vd vuámšteejast ij vuei 'tet vuázžad ko 'rvvõõzz puõcui tuejjeem skäädain.

54 §

Kááddlaž- da ceerkavlažpiidd

Riikk ij taarbás máhssed kááddlaž- da ceerkavlažpiid tán láá'jj mie'ldd ho'mmummu táäl lebe vuu'vd puáttjin tón ka'ndaree'jjest, kuáss vuámšstös lij šóddám mádd- ja meá'cctáállministeeria vaaldšem vuálla .

55 §

Vió kkepíijjámve rǵǵnee kǵk

Mádd- ja meá'cctáállministeria, Sáá'mjännam jánnampái kǵkjie'lemvue kǵkkrug, mádd- ja meá'cctáállministeeria teáttshuuzpkuvddlös, Aa- nar káá'dd jánnampái kǵkjie'lemver'ǵǵnee kǵk da meá'cchalltös kádde tán láá'jj vió kkepíijjám. Meá'cchalltööz Páji-Sáá'mjännam luádháidd- vuu'vdd kádd riikk mááddai da čaa'zsi ká'ddmeš saa'mvuu'vdest da tói'd kuóskki láá'jjest ceálk- kum jee'reš tuáimain. Mádd-da meá'cctááll- ministeria vuáitt taarbšemest u'vdded táá'rkab mie'rröözziid mōöntōōlmin, mái'd já'kkōlat tōn láá'jj vió kkepíijjameš..

56 §

Kuullmuš

Riikk da káá'dd verǵǵnee kǵk kiōttōōlám vuá- laž 44 §:st moment 1 sáá'jest ceálkkum aa'ššin ver'ǵǵnee kǵk á'lgǵa va'rrjed saa'mi sijddsábbra da sáámsuávtöözziid váá'jlažvuōtt ceálkkmuužž ouddmušše. Ceálkkmušraukkmuš vuážžat vuōlt- teet saa'mi ōuddoomezē, koonn álgǵ káččad sáá'msuávtöözziid ōhtsaž norrō'sse áá'šš kiōttōōllád. Jōš sijddsábbar i'liá serddam ceálkkmuužž oudd- muužž sáá'msuávtō'sse, álgǵ ōuddoomezē káččad še sijddsábbar áá'šš kiōttōōllád.

Palggsi ōhtō'sse da páikaláž palggsid álgǵ va'rrjed váá'jlažvuōtt celkkmuužž ouddmušše ná- kam puážžtáäl kuóskki aa'ššin, koin sátt lee'd jōnn pri'mear puážžháiddmušše.

57 §

Kuuli ko'rvvummuš

Sáá'msuávtöözzi sáá'bbarpáá'lk, má'kkkuul da jee'reš kuul ko'rvveet sáá'msuávtööz saaggjáá'dteeja, vuázzla da piisra máddtáäl ōdu- dásviikkámfondi tie'ǵǵin nu't máht mádd- da mie'cctáállministeria táá'rkben meá'rrad.

Sáá'm ōuddoomu tuájast máau'set páá'lk da kuuli korvvöözzi riikk táállarvöözžast pirree'jji čuái'jtem mie'rtie'ǵǵin nut máht Sáámjännam láánhalltōš jee'rab meá'rrad.

Vaall'lu'vddkáá'dd sáá'bbarpáá'lk, má'kkkuul da jee'reš kuul ko'rvveet riikk táállarvō'sse pirree'jji vá'lddem mie'rtie'ǵǵest máht sizz- aa'ššiministeria táá'rkben meá'rrad.

58 §

Váarai áánnmuš

Máddtáäl ōdudásviikkámfonda váaraid vuei'tet tōn láá'ssen, mái'd tōōi áá'nnmest šiótt'teet, áá'nned pue'ttinallšem tán láá'j'kee'jjest šóddám mōōnnmuužžid:

- 1) máádd da jee'reš vuámšstöözziid vuáštmušše;
- 2) hommum vuámšstöözziid háiddmušše da teevmušše;
- 3) lááintummušše da tōn kuóskki mōōn- nmuužžid;
- 4) veá'kkvuōdid;
- 5) riikk raajtem tuájaid;
- 6) riikk raajtem čuókkui teevmušše;
- 7) 7 §:z 2 momentist ceálkkum riikk vuázz- lažvuōi'te;
- 8) sáá'mvuu'v ōdudásviikkmužž kuóskki tu'kkōōzzi da čiólgtōōzzi raajimušše;
- 9) uccpōrggi da uccpōrgjen ju'rrdjeei škoo- u'ljummušše; di
- 10) kiōl joortemtuájain šóddi kuulid.

59 §

Riikkilááinai jioččvállddsaz veá'lgǵšióttōōllmuužž ōudltööz

Pōōšši ekonomalaž vaiggádvuōdid joudam lááinvuážžzi ekonomalaž vue'jj heálpeem diōtt vuei'tet tue'jjeet riikkilááinai da riikk kaupp- há'ddvuážžmuužžzi jioččvállddsaz veá'lgǵšiót- tōōllmuš, jōš lij vuei'nnmest, štō veá'lgǵšiót- tōōllmuš pohtt ááibás jōnn pue'tööz lááinvuážžzi ekonomalaž vuákka. Jos sámmliōže lij miōttum riikkilááinn tán lákka lebe luádjie'lemvue kǵklákka lebe puážžtáäl'lákka vuáddeel da táin laa'jjin ce- álkkum jie'lemvue kǵktue'jjummužž váaras da jie'lemvue kǵktue'jjummuš lij looppum, veá'lgǵšiót- tōōllmušše vuážžat á'lgǵed pái'tá 1, jōš lááinvuážžzi pōōrt jeá't vuōittu jee'reš nalla staaáad. Mái'd ōdudpeá'lnn šióttōōtōōlát, ij čōōgg miōttmuužž u'vddem pōrggi saneerammužžžast uvddum láá'jj (47/93) 97 §:st lebe privaatoomu veá'lgǵšiót- tōōlmeš uvddum láá'jj (57/93) 78 §:st ceálkkum mōōntōōllmest.

Jiöccvälddsaz veä lggšiottoöllmuš vuäitt kuösk-käd tän lækka 76 §:st ceälkkum laa'jjid, luäjie llemvue kklækka, puäzztääll'lækka, puäzzpörttääll'lækka, jännampäi kkljie llemvue kklækka da mäddtääll'lækka vuäddääm riiklääinaid da -vuäzzmuužžid.

Jiöccvälddsaz veä lggšiottoöllmest suäppum veä lggköskkvuöttmääinai muttâz kuäs kke še tuäkkeja da jeärraz vie l'jooläs välddam oummu seämma ko kuälmad oummu tööi söö'ji ko kööccmest lij suu vuämšstözzâst, kää'tt lij pijjum lääin ääsktumšen nu't mäht asetözzâst tää'rkben šiot'teet.

Veä lggšiottoöllmuužž jee'res öudeltözzin šiot'teet tää'rkben asetözzin.

60 §

Veä lggšiottoöllmuužž vue'jj

Jiöccvälddsaz veä lggšiottoöllmuužžâst riik-lääinai da -vuäzzmuužžii vä'sttmä'hssemäai'j vvei'tet köö'kkeed, koork vue'leed da miöttâd vuänözzi da koorki mä'hsrest mähs-luoväsvuödid nu't mäht asetözzin šiot'teet. Mähssluoväsvuöd lääin vuänözzid ij šeža vuäzz miöttâd jee'res vue'zzin ko lääinai käu'nnäâsktös lebe lainnu likstös- lebe seämmanallšem tuejjummužžâst uvdum tuäkkös stään peäggummu vuänözz mähsmuužž. Päi aabäs lossäd veä'rest läinnäai'j vvei'tet jiöccvälddsaz veä lggšiottoöllmest köö'kkeed päi 14 §:z 1 momenttist ceälkkum ääi'j.

Jös seämma lääinvuäzzja korktuärjös- lebe jee'res vie l'j miöttâm vie l'ju'vddi jia'pie l'stes tuött veä lggšiottoöllmušše, riiklääinai da -vuäzzmuužžii jiöccvälddlaž šiottoöllmušše vvei'tet ä lgged päi tä 1, jös töözz läi jee'rab veä'r da riik-lääinai da -vuäzzmuužžii vue'ss oocci pukin vie l'jin lij suu'rab asetözzin šiot'tuum mie'tred.

61 §

Čiölgtoözz da plaan

Öuddei jiöccvälddsaz veä lggšiottoöllmuužž lääinvuäzzii ekonomalaž vue'jjest älgg cuäi'jed ääsklaž čiolgtös da raajäd plaan töi'n tuäimin, määivuöi'm lääinvuäzzii pörggmuš, tä 1 jös näkam tuejjummuužž lij riiklääinain tuärjjum, da ekonomalaž vue'kk raaveet. Veä lggšiottoöllmuužž öudltössän lij töt, štö riikk, lääinvuäzzii da veärämstrooitel vuällakee'rjete suäppmuužž töin tuäimin möökk läi mie'ldd plaanâst.

Suäppmuš suöppai töözz kuulli lääin veä lggke'rjämäin da riiklääinast uvdum ce-

älkkmuužž määinaid tööi vvei'tet peäl'n ko töi'n lij suäppum. Suäppmušše kuulli riikk kaup-hä'ddvuäzzmuužžii suäppmuužž mie'ldd mä'hssemnalla šöddäm määusaid vuäzzat pe'rjed jee'res riässäm'tää 32 §:z 2 momenttist šiot'tuum naa'livuöi'm.

62 §

Veä lggšiottoöllmuužž jöskkmuš

Jös lääinvuäzzii ei jää'kked 61 §:st ceälkkum plaan lebe suäppmuužž, töi'd vuäddööväm jiöccvälddsaz veä lggšiottoöllmuš vvei'tet meä'treed jöskkäd asetözzin tää'rkben šiot'tuum naa'livuöi'm da vaiktözzivuöi'm.

Jös lääinvuäzzja nääneet pörggi saneeram-mužžâst uvdum lækka vuäddeeja saneeram-muš-programm lebe privatoummu veä lggšiottoöllmušše uvdum lækka vuäddeeja mähssem-programm, 61 §:sse vuäddeeja jiöccvälddsaz veä lggšiottoöllmuš jäskk. Suudämstuu 1 älgg pro-gramm näänemmen vuämmšed jiöccvälddsaz veä lggšiottoöllmušše sizzkuulli lääin da vuäzzmuužž veä lggšiottoöllmuužžtää.

63 §

Muttâz oocmuš

Jännampäi kkljie llemvue kkkruug tän lää'jjest ceälkkum ää'ssest tuejjääm riäššma vuäzz oocäd muttâz veeineel jännampäi kkljie llemvue'jji veinnamlu'vddkâdda 30 peei'v se'stön peei'v räa'jest, kuä'ss veinni lij vuäzzam teäd riäššmest.

V einnamkii'rjij vvei'tet 1 momenttist ceälkkum šöddmužžâst tuäimted še töözz ve'rgg-ooumže, koon riäššma muttâz oozžât, di tön älgg vuölteed veinnämki'rjij de ää'ssest nârrjam ä'sskee'rjij da ceälkkmuužžâz muttâzoocäm-ve'rggnekka.

Öudpeä'lnn 1 momenttist ceälkkum veinnamlu'vddkâä'dd 36, 37 da 38 §:st peäggum ää'ssest ouddam riäššma vuäzz oocäd muttâz veeineel pääjmos vaaldšenvuöiggädvuöi'te tön po'reädin ko mäi'd muttâzoocmest vaaldšemaa'sšin u'vddum lää'jjest šiot'teet. Jee'res peäggummu veinnamlu'vddkâä'dd tän lää'jjest ceälkkum ää'sšin ouddam riäššmid vuäitt oocäd muttâz päi tä 1, jös pääjmos vaaldšenvuöiggädvuött meätt veinnamlää'v. Lää'vv vvei'tet miöttâd päi tä 1, jös lää'jj suävtöölâm diött jee'res seämmanallšemaa'sšin lebe vuöiggädvuöttpraktiikka ööutnallšenvuöd diött lij veäžnai, štö ä'ss

viigat pääjmõs vaaldsemvuõiggadvuõi ite rä tkk-eem väaras lebe lãã v miõttmuõsse lij jee res lossãd veã ir.

64 §

Riãssmi mãuus

Tãn lãkka vuãddeeel uvddum riãssmin pe irjet mãuus nu t mãhtt mãuusai pe irjemest jee rab siõtt'teet lebe mie irreet. Jãnnampãi kkkjie ll-emvue kkkruug riãssãm lij šeza mãauustemmes.

65 §

Tãã rkab siõtt'tõõzz, meã irõõzz da vue kkkõõzz

Tãã rkab siõtt'tõõzz tãn lãã ij viõ kkepiijmest uu det asetõõzzin.

Mãdd- da meã cctãällministeria vuãitt u vdded tãn lãã ij da tõõzz vuãddõõvvi asetõõzz tãã rkab meã irõõzzid lããinai, veã kkvuõdi da jee res tãn lãã ijest ceãlkkum õudltõõzzi miõttmest. Mãdd- da meã cctãällministeria nõãnnat še kaup- da veã lggke rjvõõ jid, oocãm- da riãssãmvõõ jid da jee res tãn lãã ij viõ kkepiijmuuõõ diõtt taar- blaõ vãã ij da mõõntõõllãmnaã llvue kkkõõzz.

10 lããkk

Viõ kkepuãttmuõ- da serddsiõtt'tõõzz

66 §

Viõ kkepuãttmuõ

Tãt lãã kkk puãtt viõ kke 1. pei v kiddmannust 1995.

Tãin laa ijjin kãã mtet pãrggmannu 24. pei v 1984 uvddum sããmlãã kkk (611/84) tõõzz mãnna tuejjuum muttsivuõi m.

Õuddel tãn lãã ij viõ kkepuãttmuuõõ vvei tet ã lgged tõn viõ kkepiijjuuõõ väaras taarblaõ tuã- mid.

67 §

Serdjõõvvi vuãmstõs

Kãã mtummu sãã mlãkka da jee res õõudbu sãã mlãã ijõõtt'tõõzzid vuãddeeel hommum vuãmstõs, mõõnn ãã nnemest ij õuddel tãn lãã ij viõ kkepuãttmuuõõ leãkku meã iruum lebe kãã tt sãdd luõvãs ceãlkkum lãã ijõõtt'tõõzzid vuãd- eeja ãã nnememã rin, lij hommun tãn lãã ij meã rid.

68 §

Mãttam õõudbu lãã ijõõtt'tõõzz vuãlla kuulli tuõim da vuõiggadvuõttkkõskkvuõd

Saa mi jeãlstãã tmest uvddum lãã ij (273/55) da saa mi mããddsiõttõõllmuuõõ (593/69) da kãã mtummu sãã mlãkka vuãddeeja riikk da veãr- rãmstroitel vuãõõmmuõõ vã sttmã hssemããi j da koork da jee res mããinai peã lest jã kktet tãn lãã ij viõ kke pue ttemen siõtt'tõõzzid da tõi d vuãddeeja suãppumuõãmãinad, mõõk le jje viõggãst. Mãnna tãn lãã ij viõ kkepue ttemest sõddi peãggtum sãã mlãkka vuãddeeja vuãõõmmuõõ vã sttmã hssemããi j, koork da jee res mããinai peã lest jã kktet nu t še ceãlkkum lãã ij mããinad.

Tãn lãã ij viõ kke pue ttemen viõggãst leãmmaõ siõtt'tõõzzid jã kkted nu t še tõi aa õõi peã lest, mõõk še mmuõoi ko lle l momenttist ceãlkkum viõ kkepiijmuõõõ da koin jeã t tãn lããggast jee res nalla siõtt'tukku. Ceãlkkum kuãskk še riikk piiddluovãsvuõõdid da mãhssheãlpumuõõõid, riikk raajtem tuãjaid da tããlai rãã jtõõzzid. Tããlai luõvtemlãã v da rãã jtõõzzin luovãsluãstmuuõõõ vvei tet õõudpeã lnn ceãlkkum lãã ijõõtt'tõõzzin moksteel miõttãd 36 §:st siõtt'tuum mie ldd da tõi st siõtt'tuum mõõntõõõim jã kktõõleel. Mutã- zooccmuõõõ peã lest jã kktet suãvtõõvi vue õõzzin, mãid 63 §:st siõtt'teet. Asetõõzzin vvei tet u vdded ceãlkkum lãã ijõõtt'tõõllmuuõõõãst jee resnãlsem mõõntõõllãmnaã llõõtt'tõõzzid.

69 §

Õõudbui lããinai riikkveãrrãm da hãiddpãã k

Õuddel tãn lãã ij viõ kkepue ttem miõttum 68 §:st ceãlkkum lãã ijõõtt'tõõsse vuãddeeel miõtt- tum lããinai riikkveãrrãm da lããinhãiddkuuli ko irvõõzi peã lest jã kktet meã irõõzzid da tõi d vuãddeeel uvddum meã irõõzzid da tõi d vuãddeeja suãppumuõãmãinad, mõõkk le jje viõggãst ko tãt lãã kkk pue di viõ kke.

70 §

Õõudbu panttvuõiggadvuõd

Õõudpeã lnn 66 §:st ceãlkkum lãã ijõõtt'tõõsse vuãddeeel kaapõsum tããll lebe vu vdd, mii lij tãn lãã ij viõ kkepue ttem panttãn riikk kaup- lebe kaupphãddvuãõõmmuõõõ da tõn koork mã hssemest tõn rãjjja ko vuãõõmmuõõ lij loopp rãjja mahssum, lij veãl-ki seãmma mããinaivuõi m panttãn ceãlkkum vuãõõmmuõõõ mã hssemest.

Tããll lebe vu vdd lij panttãn tãn lãã ij viõ kkepue ttem poodd viõggãst leãmmaõ lãã ij-

šiott'tõ'sse vuáddeel še 1 momentist ceálkkum láä jjišiot'tõ'sse vuáddeja nákkam kaup- da kaupphá'ddvuázzmuužž máhssmest koorkines, káá'tt lij soddám mánja tán láä'jj viõ kke- pue'ttemest lebe koonn pantvuõiggádvuõdást ij leákku tuejjuum õuddel ceálkkum äi'gõpoodd ilmtõõzz su'vddja (koonn ä'šš kuáskk).

Õõudpeä'lnn 1 momentist ceálkkum láä'jj- šiott'tõ'sse vuáddeja kuullvuázzõõzz da tõi koor- ki má'hssmest lij tääll (koonn ä'šš kuáskk) lebe vu'vdd panttân nu't máhtt 1 da 2 momentist šiott'teet.

Tá'1 ko tääll lebe vu'vdd lij panttân 2 moment- tist šiott'tummu nalla, de jännampäi kkkjie'lle- ver'gõooumaž älgg su'vddja (koonn ä'šš kuáskk) i'lmmtõs pantvuõiggádvuõd kuõskki mie'rkkõõzz tuejjeem vääras Kiddjemrekistra. Ko vuázzmuš lij puk mahssum, älgg jännampäi kkkjie'lemkruug vuõlteeet i'lmmtõs su'vddja (koonn ä'šš kuáskk) štõ tääll lebe vu'vdd lij luovás panttveárrmest.

71 §

Väärai áánnmuš

Máddtääll õõudásviikkámfõndi vääraid vuei'tet áá'nned še nákkmid 68 §:st ceálkkum láä'jjšiott'tõõzz viõ kkepiijmuužž kuõskki meá'rid, mái'd tõi'd lij õ'nnum õuddel tán láä'jj viõ kkepue'ttem.

Helssnest 24 peei'v nuu'bbmannust 1995

Tää'ssvää'ld presidentt

MARTTI AHTISAARI

72 §

Jee'res serddšiott'tõõzz

Vuõsmás 42 §:st ceálkkum sijddsáábbar älgg áá'nned kuud máänpáái se'st tán láä'jj viõ kkepue'ttimest da vuõsmás õuddooumažvaal älgg áá'nned ee'jj se'st láä'jj viõ kkepue'ttimest. Sää'msuávtõõzz alttee tuájas saraz mánja tõi'st, ko tõi'liá va'ljjuum sijddsáábbrest. Sää'msuávtõõzz da õuddooummu vuõsmás tuáimppááj pešt 1996 ee'jj loopp rájja. Láä'jj 56 §:z láä'jjšiott'tõõzzid suávtõõlät emansa ko sää'msuávtõõzz da õuddoou- maž liá va'ljjuum. Mái'd sää'msuávtõõzzin da õuddooummu tuájain šiott'teet, suávtet emansa ko sää'msuávtõõzz da õuddooumaž lij va'ljjuum.

Tán láä'jj viõ kke'pue'ttmen káá'mtum sää'm- lákka da puázztáäll'lákka da luájie'lemvue'kk- lákka vuáddeja da ooccmuužž vue'lnn le'ddi saa'mi láinn- da veá kkvuõttooccmuužž da saa'mid luõvtem táälaid da vuu'vdiit kuõskki alt- tuum áá'nneplaan kiot'tõõlät loopp rájja ja kktõõleel peággtummu láä'jji šiott'tõõzzid,

73 §

Sie'vvenšiott'tõs

Kuáss jee'res páái'kest láájjest sie'vet káá'mtummu sää'mlákka, õõlgad seávvmuš tán láä'jj va'stteeja šiott'tõõzz, jõs õõudpeä'lnn tán láä'jjesr šiott'tummu ij jee'res šõõdd.

Mádd- da meá'ctáállministeria Mikko Pesälä